

МАТЕМАТИКА DARSLARIDA MULTIMEDIA VOSITALARIDAN FOYDALANISH

Salimov Javlon Nishanovich

Jizzax viloyati Zafarobod tumani 15-maktab matematika o'qituvchisi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada matematik darslarida multimedia vositalaridan foydalanishning afzalliklari yoritilgan.

Kalit so'zlar: innovatsiya, texnologiya, kommunikatsiya, axborot, fikrlash, aqliy potensial, tadqiqot, qobiliyat, differensiya, metod.

Jamiyatning qay darajada taraqqiy etganligi eng avvalo tizimning rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, bu bevosita yoshlar tarbiyasida o'z aksini topad. "Ta'lim to'g'risidagi qonun" hamda "Kadrlar tayyorlash milliy dasturi" doirasida amalga oshirilayotgan uzluksiz ta'lim tizimining ta'lim muassalarida bosqichma-bosqich amalga oshirilayotganligi yoshlarning ta'lim-tarbiyasi va ma'naviy dunyoqarshida o'z aksini topmoqda. Yosh avlodda sog'lom turmush tarzini shakllantirish ta'lim muassalarining oldiga qo'ygan dolzarb vazifa bo'lib, buni amalga oshirish bugungi kunning eng muhim va tezkor talabidir. Soha mutaxassislarining ilmiy xulosalariga ko'ra, o'quvchilarning fanga va turli kasblarga bo'lgan qiziqishi birinchi navbatda o'qituvchi faolligiga hamda u orqali amalga oshiriladigan sinfdan tashqari ishlarining qanchalik samarali tashkil etilishi bilan bog'liqdir.

Bugungi kunda jamiyatimizda amalga oshirilayotgan jadal islohotlar ta'limdagi har bir ustozdan o'quvchilarni o'qitish va o'qitishning yangi, ya'ni ijodiy fikrlash qobiliyatlarini, faol shaxsiyatlik darajasini yuqori bosqichga ko'tarishni talab etadi. Matematika darslarida aqliy potensialning o'sishi bizni o'rganilayotgan materialga, ularning dars davomida faoliyatga qanday yondoshishni rejalashtirishimizga yordam beradi. Matematikaga qiziqishning paydo bo'lishi asosan uni o'qitish uslubiga, o'rganishning qanchalik mohirona bajarilishiga bog'liq. Shu munosabat bilan maktab o'quvchilarining fikrlash tarzini kuchaytiradigan yangi samarali texnologiyalarni va o'qitish usullarini izlash ularni mustaqil ravishda bilim olishlariga katta turtki bo'ladi. O'qituvchi har bir o'quvchining faol ishtiyoq bilan yo'ndoshganligi haqida o'ylashi kerak va bu qiziqishning paydo bo'lishi va rivojlanishi, bilimga qiziqishi uchun tayanch manba sifatida qo'llaniladi. Boshlang'ich maktab yoshida muayyan mavzudagi doimiy manfaatlar va moyilliklar shakllanadi, bu davrda bolalar matematikaning jozibali jihatlarini aniqlashga intilishlari kerak. Har bir zamonaviy o'qituvchi "Ta'lim jarayonida innovatsion texnologiyalarni qanday qo'llash mumkin" degan savolga javob berishi kerak. O'qituvchining maqsadi - yangi pedagogik texnologiyalardan foydalanish, o'quvchilardagi o'rganishga bo'lgan qiziqishlarini

o'shishdir. Vaholangki, yangi ta'lim texnologiyalari ko'proq amalda o'zlashtirilishi mumkin. "Innovatsiya nafaqat o'zgartirishlar yoki yangiliklar emas, balki tizimning yangiliklarini ta'minlaydigan aql -zakovat elementlarini joriy qilish bilan birga yangi sifatlarni muvaffaqiyatli bajarishdir" (PS Lerner) Innovatsion texnologiyalar rivojlanish bo'yicha ta'lim texnologiyasini, loyiha texnologiyasini, tadqiqot va rivojlantirish faoliyatini, o'quvchi markaziga asoslangan yondashishni, AKT texnologiyalarini, monitoringni o'z ichiga olishi kerak. Taraqqiyotning ta'lim texnologiyalari: o'quv materiallarini taqdim etish muammolari; qisman qidirish faoliyati; mustaqil tadqiqot loyihalari kabilardir. Tanlangan mavzuning ahamiyati matematika saboqlarida samarali innovatsion texnologiyalarni keng qo'llash zaruriyati bo'lib, matematik ta'limning maqsadiga tez, iqtisodiy va yuqori sifatli erishish imkonini beradi. Texnologiya samarador vosita bo'lib, undan oldingi texnologiyadan ko'ra tezroq yuqori natijaga erishishingiz mumkin. O'qituvchining vazifasi o'quvchilarning samarali ta'lim faoliyatini tashkil qilish, ularni o'z o'zidan muvaffaqiyatli o'rganish uchun qo'shimcha bilimlarni olishlariga o'rgatishdir. Yangi texnologiyalarni joriy etish ta'lim tizimidagi tub o'zgarishlarni ilgari suradi: uning markazida o'qituvchi va o'quvchi turadi.. Bu har bir o'quvchiga o'zi va uning qobiliyatlariga mos keladigan darajada munosib o'qish imkonini beradi. Men o'z amaliyotimda quyidagi zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan yoki ularning elementlaridan foydalanaman: - Axborot kommunikatsiya texnologiyalari - Texnologiyalarning differentsiyasi va Individualizatsiyasi Interaktiv texnologiyalar (loyiha usullari, shu jumladan muammoli ta'lim va tadqiqot) -Test texnologiyalari - Salomatlikni tejoyvchi texnologiyalar Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari o'quv jarayonida tobora ko'proq o'rin egallaydi. Ushbu texnologiyalarning asosiy afzalligi - axborotning katta qismi axborotning visual xotirasi orqali qabul qilinishi va uning ta'siri Axborot texnologiyalari o'quv jarayonini ijodiy va o'quvchining faollashishigayordam beradi. Matematika darsida multimedia vositalaridan foydalanish menga talay imkoniyatlar yaratadi: multimediya imkoniyatlari tufayli o'quv jarayonini yanada yorqin va qiziqarli tashkil qilish; ta'limni vizualizatsiya qilish, muammolarini samarali hal etish; yangi o'quv materiallarni tushunarli bo'lishi uchun vizualizatsiyalashni takomillashtirish. O'qituvchilar yangi o'quv materiallarni tushuntirayotganlarida prezentatsiyalardan foydalanilsa o'quvchilarda mavzuga katta qiziqish hosil bo'ladi, hatto passiv o'quvchilar ham katta ishtiyoq bilan o'zlashtiradilar. Men multimedia vositalaridan darsning turli bosqichlarida foydalanaman: yangi materialni tushuntirayotganda, og'zaki hisob; nazorat qilish bosqichlarida, takrorlash,uyga vazifa va hokazo. Kompyuter texnologiyasidan foydalangan holda o'qitiladigan darslar nafaqat o'quv jarayonini jonlantiradi, balki ta'lim olishga bo'lgan ishtiyoqni oshiradi. Axborot kompyuter texnologiyasidan foydalanmasdan zamonaviy darsni tasavvur qilish qiyin. Axborot

kompyuter texnologiyasidan darsning istalgan bosqichida foydalanish mumkin: 1. Dars mavzusini ko'rsatish;

2. O'rganilayotgan mavzu bo'yicha savollar yordamida muammoli vaziyatni yaratish;

3. O'qituvchining tushuntirishlari (taqdimotlar, formulalar, diagrammalar, rasmlar, videokliplar va boshqalar);

4. Olingan bilimlarni nazorat qilish; Axborot texnologiyalarining asosiy ta'limiy qiymati shundaki, ular yanada yorqinroq muloqot qilish imkonini beradi.

An'anaviy ta'lim metodlariga nisbatan kompyuter texnologiyalari orqali dars o'tish afzalliklari talay: a) ma'lumotni yanada aniqroq va ko'rgazmali taqdim etish imkoniyatini berish; bilimlarniko'proq va samarali tekshirish; b) o'quvchilarning ijodiy ishlarida turli xil tashkiliy shakllarni yaratishni; c) o'qituvchi faoliyatlarida uslubiy metodikani ratsionlashtirish kabilarni o'z ichiga olishi mumkin. Agar o'quvchi u yoki bu savol bilan qiyinchiliklarga duch kelsa, u istalgan vaqtda nazariyaga qaytib, ma'lumotni yana bir bor o'rganishi mumkin.

ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh. M. «Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalari sohasini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida»gi PQ-5349-sonli Farmoni Toshkent sh., 2018yil 19 fevral.

2. Морозов. К.А. Информационно-коммуникативные технологии и их применение в педагогической деятельности // Личность, семья общество: вопросы педагогики и психологии: сб.ст. по матер XXX междунар.науч.-практ. конф. –Новосибирск: Сибак, 2013.

3. Шумакова О.В.Безверхая, Е.А., Коваленко Е.В., Мозжерина Т.Г., Кондратьева С.А. Инновационные методы обучения (методические рекомендации для преподавателей) // Успехи современного естествознания.- 2010.- №2. –С. 84-85